

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اسلامی

بررسی تطبیقی مسائل وحی و نبوت از دیدگاه قرآن و عهدین

دکتر اعظم پرجم، اصفهان: انتشارات کنکاش، ۴۲۴ ص، وزیری (شمیز)، چاپ اول، ۱۳۸۲ ش / ۲۰۰۰ نسخه.

«در جهان حاضر گفت و گوی میان ادیان از چنان مقبولیتی برخوردار شده است که اکثر متألهان و متفکران ادیان بزرگ جهت مسیحیت، اسلام) در حوزه وحی و نبوت را

معرفی علمی اجمالی

معرفی علمی اجمالی

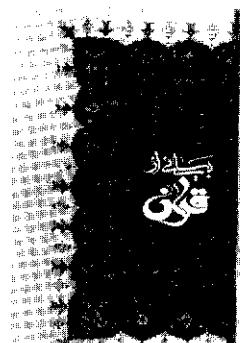

بسط و گسترش این گفت و گوها کوشش‌های فراوان می‌کنند. اهمیت این گفتمان از آن جهت است که پیروان ادیان خصوصاً ادیان الهی در صدد پیدا کردن مشترکات تاریخی- اعتقادی به جهت ابهام زدایی از پیامدهای اصلی ادیان و تقویت زمینه‌های صلح و همزیستی هستند، از این رو لازم است به تحقیق همه جانبیه در متون ادیان الهی نظیر قرآن و عهدین و مطالب و مفاهیم موجود در آن پرداخت. » (ص ۱۹)

این اثر، که به عنوان پژوهش شایان تشویق از طرف دیرخانه دین پژوهان کشور، انتخاب شده است تلاش دارد با روشن علمی- تطبیقی مشترکات ادیان ابراهیمی (یهود، مسیحیت، اسلام) در حوزه وحی و نبوت را

بررسی کند و نشان دهد که در این حوزه «مشترکات بیش از مغترفات است و باید برای بهتر فهمیدن عقاید یکدیگر، گفت و گوهای میان ادیان را بر محور مشترکات آغاز کرد.» (ص ۱۹)

عنوانین فصل‌های اصلی این کتاب عبارتند از: نبوت و وحی در قرآن مجید، نبوت و وحی از دیدگاه عهده‌دین و بررسی تطبیقی مسائل وحی و نبوت از دیدگاه قرآن و عهده‌دین.

است. مهم‌ترین عامل این تأخیر و کندی فرهنگ مدرس‌الارانه در تمام عرصه‌ها می‌باشد. اما هرگاه که زنان شرایط مطلوب را - به شکل فردی - پیدا کرده‌اند از خود آثار قابل توجه و مفیدی در عرصه‌های علمی و فرهنگی و اجتماعی بر جا گذاشته‌اند. یکی از عرصه‌هایی که زنان در آن سوچیت چشم گیر و قابل اعتمادی داشته‌اند، عرصه علم و دانش می‌باشد. در زمینه تحقیقات و پژوهش‌های دینی نیز، زنان، توانا و بالnde نشان داده‌اند. نام بانو مجتبه‌هادمین صاحب تفسیر مخزن‌العرفان، که مورد تأکید و تأیید مجتبه‌دان و مفسران می‌باشد بر تارک آسمان علم و معرفت می‌درخشد. از دیگر بانوان مفسر و قرآن پژوه می‌توان به نام بانو زهراء روستا صاحب تفسیر بیانی از قرآن اشاره کرد. ایشان در خانواده علم و فقاهت چشم به جهان گشود و از محضر پدر بزرگوارش - سید حسن سید جلال الدین فقیه نامور - معارف قرآنی و معارف اهل بیت را فراگرفت. تفسیر شریف بیانی از قرآن، حاصل بیش از بیست سال تحقیق ایشان در زمینه تفسیر و علوم قرآنی می‌باشد. بانو روستا هدف از تدوین این کتاب را بیان «کلام آن یگانه با جملاتی بسیار ساده و روان» می‌داند تا «نوجوانان و جوانان» «بانو شویدن جرعه‌ای از این اقیانوس بیکران به کمال ایمان و سعادت

بیانی از قرآن

زهرا روستا، تهران: انتشارات کتاب یوسف، جلد اول ۷۹۶ ص، جلد دوم ۷۸۴ ص، جلد سوم ۸۱۶، وزیری (گالینگور)، چاپ دوم، ۱۳۸۲ ش/ ۳۰۰۰ دوره.

حضور زنان در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی به دلایل گوناگون با تأخیر و کندی صورت گرفته

دنیا و آخرت دست یابند.» ایشان «با الهام گرفتن از تفاسیر گرانبهایی چون «تفسیر صافی»، «المیزان»، «مجمع البیان»، منهج الصادقین و کنز العرفان» ساده‌ترین مطالب را انتخاب و ترجمه کرده‌اند.» از ویژگی این تفسیر استفاده از احادیث اهل بیت برای روشن شدن مطالب تفسیری می‌باشد.

این اثر در سه جلد (جلد اول سوره فاتحه تا ابراهیم؛ جلد دوم حجر تا صافات؛ جلد سوم ص تا ناس) با چاپی نفیس و چشم نواز در اختیار قرآن پژوهان قرار گرفته است.

حجاب

از دیدگاه هزار و سنت

سال جلس علوم انسانی

حجاب از دیدگاه فرقان و سنت

فتحیه فتاحی زاده، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۴۱۶ ص، وزیری (شمس)، چاپ سوم، ۱۳۷۹ ش/ ۳۰۰۰ تاریخ.

در جوامع اسلامی هرگاه بحث حضور جدی و فعال - نه شعاری و انفعالی - زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی،

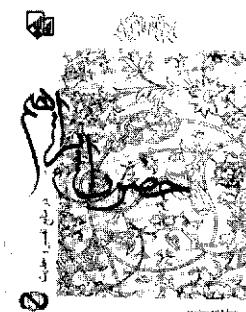
هنری، سیاسی و... مطرح می‌گردد اولین سوال و مسأله‌ای که در ذهن و زبان افراد دین دار - کسانی که دغدغه فقه و شریعت دارند - نقش می‌بندد مسأله «حجاب» است. «چگونگی این مسأله می‌تواند به گونه‌ای مستقیم در حضور و عدم حضور زن در جامعه تأثیر داشته باشد.» (ص ۹)

شاید مهم‌ترین سؤال در مسأله این باشد که: آیا حجاب - نه نوع هر پوششی - آن گونه که فقیهان شریعت مدار طرح می‌کنند و بر آن تأکید دارند در همه جا و همه موارد «مصطفونیت» است؟! و آیا نمی‌توان مواردی از «محدویت» - در بعضی از عرصه‌ها و زمینه‌ها با این نوع خاص از پوشش - نشان داد؟!

«گسترده‌گی دامنه بحث، تشیت آراء مفسران و فقیهان در این باره بزرگ‌ترین دشواری پژوهش است.» (ص ۹)

اثر حاضر که موضوع آن بیشتر و پیشتر از هر چیزی «موضوعی نقلی» است، تلاش دارد با مراجعه مستقیم به آیات و روایات و همچنین شواهد تاریخی و مباحثت واژه‌شناسی، فلسفه حجاب، حدود و کیفیت پوشش، ... را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد. «در این تحقیق تا آنجا که درتوان بوده کوشش شده است هیچ مطلبی بدون استناد دقیق به مرجع و منبع آن آورده نشود و

در عرضه مطالب پای احساس به میان نیامده است و در میان اقوال و آراء از مراجعه به کهن ترین منابع غفلت نورزیده.» (ص ۱۰) این کتاب در نه فصل تهیه و تنظیم شده است که عنوانین برخی از فصول عبارتند: از تاریخچه حجاب؛ فلسفه پوشش؛ حدود پوشش؛ کیفیت پوشش؛ حجاب و اهل‌البیت؛ پوشش زن در اجتماع و....

حضرت ابراهیم (ع) در منابع تفسیر و حدیث
ملیحه السادات سید رضا، تهران: نبا، ۲۴۰ ص، رقعی (شمیز)، چاپ اول، ۱۳۸۳ ش / ۵۰۰۰ نسخه.

است نشانه‌هایی از گناه و خطا، حتی در مواردی گناه عظیم شرک، در اعمال و گفتار پیامبران الهی دیده می‌شود؟! تبیین چهره حقیقی و واقعی انبیا و زدودن غبارهای لغزش و خطا - برمبنای معارف قرآن و عدل آن اهل بیت - از آنها، رسالت و وظیفه پژوهش گران عرصه قرآن و حدیث می‌باشد.

حضرت ابراهیم، خلیل و محبوب خداوند، یکتا پرست حنیف و شرک سیتر بت شکن از جمله پیامبرانی است که مورد اتهام عدم عصمت قرار گرفته است. کتاب «حضرت ابراهیم در منابع تفسیر و حدیث» تلاش دارد «تا با بررسی آیات قرآنی، روایات شیعه و سنّی، کتب تاریخ و عهد عتیق» زندگی، حقیقی و واقعی حضرت ابراهیم را تبیین کند. این بحث تنها «یک کنکاش تاریخی نیست، بلکه این بررسی باعث روشن شدن مسائل مختلفی از قبیل جایگاه انبیا، عصمت یا عدم عصمت آنها و...» می‌شود.

این کتاب در پنج بخش و شانزده فصل تهیه و تنظیم شده است. روایات و منابع تفسیری فریقین؛ ولادت حضرت ابراهیم؛ مقامات و ملکات حضرت ابراهیم (ع)؛ بعثت و دعوت حضرت ابراهیم؛ خاندان ابراهیم و ابتلاءات او عنوانین اصلی بخش‌های پنجگانه این اثر می‌باشد.

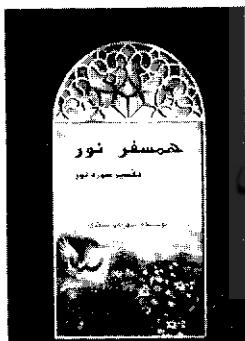
حدیث» برآن است با «بررسی آیات قرآن و روایات اهل بیت (ع)، مفهوم و ماهیت خسران، عوامل و ویژگی‌های آن، صفات خاس‌ران و نیز راه‌های جلوگیری از خسران را تبیین کند و با تمسک به عنایات خداوند، با ارائه راه کارهای قرآنی از ابتلاء به خسران و عواقب سوء آن در امان شویم.» استفاده فراوان از احادیث و منابع تفسیری از ویژگی‌های این کتاب می‌باشد. کلیاتی در باب خسران؛ حوزه‌های خسران؛ تعابیر گوناگون خسران در قرآن کریم؛ عوامل خسران؛ آثار و نتایج خسران و... بخش‌های اصلی این اثر می‌باشد.

عوامل و پیامدهای خسران در آئینه قرآن و حدیث

اکرم دیانی، تهران: سرای قلم، ۲۹۴ ص، رقعي(شمیز)، چاپ ۱۳۸۱ ش/۵۰۰ نسخه.

نگاهی گذرا به تاریخ انسان این نکته تأسیف انگیز رانشان می‌دهد که اکثر انسان‌ها به درجات و مراتب مختلف - در تباہی و خسران هستند. قرآن نیز به صراحت این نکته را تأیید کرده است: ان الانسان لفی خسر. حضور جدی و مؤثر انبیا نیز نتوانسته است از این خسران عظیم - به شکل عمدہ و فرآگیر - جلوگیری کند. انسان‌ها نشان

داده‌اند که بیشتر تابع امیال کوچک و خرد خود هستند تا فرامین سعادت آفرین الهی. اما بوده و هستند انسان‌هایی که با تکیه بر «عقلانیت» و «معنویت»، خود را از خسران فرآگیر بشری نجات داده‌اند. کتاب «عوامل و پیامدهای خسران در آئینه قرآن و

همسفر نور (تفسیر سوره نور)
شهربانو عسگری، تهران: انتشارات فردابه، ۲۷۸ ص، رقعي(شمیز)، چاپ اول، ۱۳۸۱ ش/۳۰۰۰ نسخه.
دانش تفسیر از جمله دانش‌هایی است که بسیار مورد اهتمام و توجه متفکران و

علمای مسلمان می‌باشد. تنوع تفاسیری که بر متن قرآن نگاشته شده، تفسیر ادبی، روانی، علمی، عرفانی، فلسفی و...، به گونه‌ای است که پژوهش گر قرآن دچار حیرت می‌شود و معنای هفتاد بطن بودن قرآن را درک می‌کند. بیشتر تفاسیر قرآن به همت و تلاش مردان سامانی یافته و سهم زنان در این عرصه - مانند دیگر عرصه‌ها - بسیار اندک و ناچیز است. در سال‌های اخیر زنان حضور جدی تری در عرصه تفسیر و علوم قرآنی داشته‌اند و توانسته‌اند آثار درخور توجه و مهمی در این زمینه ارائه کنند. کتاب «همسفر نور» در حقیقت تفسیر سوره نور است به قلم یک زن و البته نه با نگاه زنانه. محور اصلی این سوره مباحث کیفری روابط زن و مرد نامحرم، پوشش زنان، رعایت عفت از طرف زنان و توصیف خداوند به نور است. در این اثر تمام آیات سوره با توجه به اخبار و روایات اهل بیت تبیین و تفسیر شده است.

پال جامع علوم انسانی
پال علوم انسانی و مطالعات فرهنگی